

MUSEUM KENNERLAND

Historisch Genootschap **MKG** Midden-Kennemerland

Nieuwsbrief

jaargang 18
nummer 50

issn:
1382-9351

september
2010

Activiteitenkalender:

maandag 27 september, 20:00 uur: Inleiding over de opgravingen in de Broekpolder door dr. Marjolijn Kok in Wijkcentrum Citadel, Heemskerk.

Zie ook pagina 7.

maandag 4 oktober: Archeologie-lezing door Jos Kleijne in het gebouw van de BHK aan de Groenelaan. Aanvang 20:00 uur (zaal open 19:30 uur). Toegang vrij voor HGMK-leden en belangstellenden.

Zie ook pagina 3.

16 t/m 24 oktober: Week van de Geschiedenis. Thema: Land en water.

maandag 18 oktober 20:00 uur: Lezing Landschapsontwikkeling van de Broekpolder en het Oer-IJ door drs. Peter Vos in Wijkcentrum Citadel, Heemskerk.

Zie ook pagina 7.

in november is er geen HGMK-inloopavond in het museum

dinsdag 23 november: Extra Ledenvergadering in Buurthuis Wijk aan Duin aan de Wilgenhoflaan te Beverwijk. *Zie de uitnodiging hiernaast.*

zaterdag 11 december 12:00 uur: Bezoek aan het Haarlems Historisch Museum aan het Groot-Heiligland met aansluitende stadswandeling (bij goed weer). Aanmeldingen bij de secretaris dhr. Jacob Brakenhoff, jabrak@ziggo.nl (of telefonisch 0251-226291 Vergeet niet uw Museumjaarkaart mee te nemen,

4 oktober lezing Jos Kleijne in het BHK-gebouw

Uitnodiging voor een extra Ledenvergadering

In de Algemene Ledenvergadering op 12 april is afgesproken dat de besturen van Museum Kennemerland en Historisch Genootschap Midden-Kennemerland de mogelijkheden om samen op te trekken naar het Huis van Geschiedenis nader zouden bespreken. Intussen heeft het bestuur van Museum Kennemerland besloten dat de hele operatie van de verhuizing niet doorgaat. Wat dit voor de toekomst van beide organisaties gaat betekenen is nu nog moeilijk in te schatten, maar praktische redenen noodzaken ons om onze leden nu alvast uit te nodigen voor een extra ledenvergadering waarin we over de nieuwe situatie met onze leden willen spreken en waarbij in elk geval de contributie voor 2011 zal moeten worden vastgesteld.

Het Bestuur van het Historisch Genootschap Midden-Kennemerland te Beverwijk nodigt daarom hierbij haar leden uit voor het bijwonen van een extra ledenvergadering

op dinsdag 23 november
in buurthuis Wijk aan Duin, Wilgenhoflaan 2a te Beverwijk
Aanvang 20.00 uur (zaal open en koffie vanaf 19.30 uur)

Agenda:

1. Opening
2. Informatie over overleg met Museum Kennemerland
3. Plannen omtrent het Huis van Geschiedenis
4. Goedkeuring Begroting 2011 (*zie pagina 4; uitgebreidere cijfers in Nieuwsbrief 49*)
5. Vaststelling contributie 2011
6. Rondvraag en sluiting

Na de vergadering zal er een presentatie zijn met nieuwe lichtbeelden van oude foto's uit het archief van Museum Kennemerland.

Toelichting

Op maandag 13 september kon men in de lokale pers vernemen dat de verhuizing van Museum Kennemerland naar De Schans zou worden afgeblazen. Uit die berichtgeving en wat daarop volgde zou gemakkelijk de indruk kunnen ontstaan dat de opstelling van het Historisch Genootschap er mede oorzaak van is geweest dat de plannen financieel niet haalbaar bleken te zijn. Dat beeld mag wel iets bijgesteld worden.

Het HGMK is in de oorspronkelijke opzet voor het Huis van Geschiedenis aan de Schans nadrukkelijk als partner benoemd. Op 17 november 2008 werd daartoe dan ook een intentieverklaring samen met het museum en Pré Wonen ondertekend.

Het gezamenlijk overleggen tussen de besturen van HGMK en Museum Kennemerland verliep vervolgens stroef. Het HGMK had al bij de opstelling van de intentieverklaring een voorbehoud gemaakt ten aanzien van de financiële bijdrage, maar heeft daarna ook op veel punten inhoudelijke kanttekeningen

geplaatst bij de plannen die het museumbestuur ontwikkelde. Omdat we van meet af aan serieuze twijfels hadden bij de opgestelde exploitatiebegrotingen hebben we ons in het HGMK-bestuur al in september 2009 afgevraagd of we daarmee de toekomst van onze vereniging niet teveel op het spel zouden zetten. Na moeizame gesprekken met het museumbestuur zijn we daar niet uitgekomen.

Juist omdat wij ons steeds gerealiseerd hebben dat het museum en de verhuisplannen volledig afhankelijk zijn van overheids-

lees verder op pagina 2

subsidies en sponsorgelden hebben wij ons altijd terughoudend proberen op te stellen in onze commentaren naar buiten. Ook in dit stukje drukken wij ons daarom nog zeer voorzichtig uit. Want dat wij het niet zagen zitten hoefde wat ons betreft niet in te houden dat de (potentiele) geldgevers van Museum Kennemerland kopschuw zouden worden. Maar wij vinden nu eenmaal wel dat we de middelen, uit de contributies van onze leden verkregen, niet te lichtzinnig mogen besteden.

Zo'n documentatiecentrum kunnen we maar 1 keer inrichten, en het zou in de voorgestelde plannen naar onze inzichten al na verloop van enkele jaren niet meer te betalen zijn. Het was daarom dat we aan onze ledenvergadering in april 2010 onder meer hebben gevraagd of die het besluit van het bestuur om de samenwerking te beëindigen zou willen steunen. Deze ledenvergadering heeft het HGМК-bestuur toen echter opgedragen om, door bemiddeling, toch te proberen om, in samenwerking met het museumbestuur, de gezamenlijke huisvesting in De Schans te realiseren.

Voor die bemiddeling tussen de beide besturen zijn intussen de eerste stappen gezet. Omstandigheden buiten de invloed van het HGМК hebben ertoe geleid dat een en ander tot na de zomer is uitgesteld, maar zo'n beetje op het moment dat u dit leest vindt het eerste gesprek plaats. Wij hopen u tijdens de extra ledenvergadering in november meer te kunnen vertellen over hoe de vlag erbij hangt, maar De Schans zal het in elk geval niet worden, zoveel is intussen wel duidelijk.

Bestuur HGМК

Museum Kennemerland blijft op het Westerhoutplein

Museum Kennemerland blijft voorlopig op het Westerhoutplein in Beverwijk en zal niet verhuizen naar de Schans. Het bestuur van Museum Kennemerland heeft dit deze week besproken met de directie van Pré Wonen, hoofdsponsor van het museum, en met wethouder Erol van de gemeente Beverwijk. Ook de vrijwilligers van het museum zijn ingelicht.

Het bestuur en de vrijwilligers van Museum Kennemerland hebben zich de afgelopen jaren sterk gemaakt voor de verhuizing van het museum en de opzet van een eigentijds 'Huis van Geschiedenis' in gebouw De Schans in Beverwijk. In samenwerking met woningcorporatie Pré Wonen waren er vergevorderde plannen om een 'erfgoedcentrum' te realiseren in het centrum van Beverwijk. Het pand bood betere mogelijkheden om tentoonstellingen en de collectie te tonen, bezoekers te ontvangen en sloot goed aan bij de eisen van deze tijd.

Het museumbestuur slaagde erin met steun van partner Pré Wonen, de provincie Noord Holland en het Prins Bernhard Cultuurfonds voldoende gelden bij elkaar te brengen voor de verbouwing van en de verhuizing naar de Schans. Hoofdsponsor Pré Wonen, de Rabobank IJmond-Noord en de Gemeente Beverwijk

leverden een substantieel aandeel in de exploitatieopzet, maar helaas bleek het (nog) niet mogelijk de jaarlijkse exploitatiekosten volledig af te dekken. Het regionale bedrijfsleven toonde zich geïnteresseerd maar de economische teruggang maakt terughoudend in het toezeggen van structurele bijdragen.

Omdat de exploitatie van het nieuwe centrum niet verantwoord bleek, heeft het museumbestuur in nauw overleg met partners Pré Wonen en de provincie Noord Holland besloten het project stop te zetten en de voorbereidingen voor verhuizing naar De Schans te staken. Het bestuur van het museum is vastbesloten door te gaan met plannen voor de toekomst: een publiekscentrum waarvan de betekenis uitstijgt boven de eigen regio, waar heden en verleden samenkomen en waarin veel aandacht is voor het industrieel erfgoed. Ook Pré Wonen heeft toegezegd in de toekomst het museum te blijven steunen en zoekt mee met het museum naar een nieuwe vervangende locatie. Het museumbestuur richt zich, voorlopig dus nog aan het Westerhoutplein, op intensivering van de samenwerking met organisaties in de regio.

15 september 2010,

Riny Conijn, voorzitter Museum Kennemerland

In Memoriam C.E. de Boer (Cor)

Onverwachts overleed op 20 april 2010 Cor de Boer.

Cor was sinds de jaren 70 actief betrokken bij het Historisch Genootschap en Museum Kennemerland, onder meer als bestuurslid tussen 1974 en 2000.

Velen kenden hem dan ook als vrijwilliger die trouw dienst had in het Museum en die zorg droeg voor het openen en sluiten, maar die ook op heel veel andere momenten hand-en spandiensten leverde. Of als fotograaf, onder meer bij onderzoeken van de archeologische werkgroep, bij de werkgroep monumenten of om beelden van het verdwijnende straatbeeld vast te leggen. Hij deed ook de doka-activiteiten van het museum in het pre-digitale tijdperk, onder meer samen met Klaas Groot. Eén van zijn meest dierbare herinneringen was zijn vondst op het kasteelterrein van Oud Haerlem van een ridderspoor en een pijlpunt. Hij beschreef dit in zijn

bijdrage aan het jubileumboek in 2005. Cor had de interesse voor de historie meegekregen van zijn vader, net als die voor de natuur met al zijn scheppingen waarvoor

hij zich ook bij menige gelegenheid als vrijwilliger inzette. En velen zullen ook zijn orgelspel missen.

Cor was een zeer gelovig mens. Het is tragisch dat hij in de laatste maanden van zijn leven nog vrienden van zich had vervreemd. Want hij was juist iemand die veel mensen samen bracht of ze in contact bracht met anderen die hun interesses deelden. Hij kwam dan ook bij veel mensen over de vloer.

De redactie, waarvan hij tot voor kort lid was, deed nooit vergeefs een beroep op zijn medewerking die vooral van waarde was bij het toetsen van historische feiten of het vinden van passende illustraties. Daarvoor kon hij veelal putten uit de foto's, ansichtkaarten en andere memorabilia die hij in zijn eigen verzamelingen koesterde.

Wij zullen hem zeer missen.

Lezing archeologie door Jos Kleijne

op maandag 4 oktober organiseert het HGMK een Archeologie-lezing in het gebouw van de BHK aan de Groenelaan, ook wel bekend als *het Harmoniegebouwtje*. De aanvang is om 20:00 uur, de zaal gaat open om 19:30 uur. De toegang is vrij voor leden en belangstellenden van het HGMK. Spreker zal zijn Jos Kleijne, een trouw lid van het Historisch Genootschap Midden-Kennemerland.

Jos is geboren en getogen in Beverwijk. Als kind zat hij vaak voorop bij zijn opa, de bekende toenmalige wethouder Koos Mak, die hem op de fiets Beverwijk en Wijk aan Zee liet zien en hem *en passant* leerde lezen. Hij wist op zijn achtste jaar al dat hij archeoloog zou willen worden en nu is hij het: de jongste archeoloog van Nederland en met *BA Mphil* achter zijn naam. Jos is lid van de Monumentencommissie van de gemeente Beverwijk en sinds september als onderzoeker verbonden aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Toen hij tien jaar geleden kennis maakte met de Archeologische Werkgroep Beverwijk/Heemskerk, is hij zich actief gaan inzetten voor de archeologie en regionale geschiedenis.

In de zomer van 2003 deed Kleijne zijn mooiste vondst tot nu toe. In de Jan Ligthartstraat, de plek waar het belastingkantoor had gestaan, was een bouwput gegraven. Hier zou de nieuwe flat Buienhof verrijzen. Het was bouwvak en de plaatselijke amateurarcheologen hadden -min of meer- toestemming om een kijkje in de bodem te nemen.

Er waren allerlei sporen in die bouwput. „Ik was de inhoud van een waterput aan het *couperen*, zeg maar doormidden snijden. Toen vond ik een laagje met zandribbels, zoals je ze dagelijks op het strand tegenkomt. Duizend jaar voor Christus lag hier de kustlijn. Vervolgens zag ik in die ribbels de voetafdrukken van een man en de sporen van een koe.”

„Stel je voor. Duizend jaar voor Christus loopt een man met een koe over het Heemskerkse strand en drieduizend jaar later haal jij die sporen tevoorschijn. Hoe dat kan? In die sporen is indertijd een laagje zand gestoven. Later is er een dik pak zand overheen gekomen en de situatie is nooit verstoord. Het is zo'n dun laagje. Graaft die shovelchauffeur ietsje dieper, dan vind je niets. Spectaculair.”

Tussen 2002 en 2007 was hij veldcoördinator voor de werkgroep, met als voornaamste taken het op orde brengen van 40 jaar opgravingsarchief, vindplaatsgegevens, documentatie en vondsten. Daarnaast coördineerde hij de veldwerkprojecten in deze periode. Veelal bestond dat uit het afgaan van locaties waar speurneus Jaap Hendrikse vondsten verwachtte, en aldaar noodonderzoeken uit te voeren om de vindplaats in kaart te brengen en te waarden. Ook onderhield hij de contacten met de gemeente over het te voeren archeologisch beleid. Een kleine brand, en de daaropvolgende inhoudelijke verschillen van inzicht over de opslag van vondsten en documentatie, waren de aanleiding om hiermee te stoppen.

Het optreden als veldcoördinator was al steeds moeilijker te combineren met zijn studie, want in 2004 is Jos Kleijne prehistorische archeologie gaan studeren aan de Universiteit Leiden. Sinds een paar maanden is hij klaar met deze studie. In zijn scriptie behandelde hij de productie van aardewerk in de Bronstijd (2000-1000 voor Christus) van de regio's rond de Noordzee. Daarbij heeft hij onder andere gekeken naar aardewerk uit Engeland, Dorchester, en het in de jaren '70 bij de verbreding van het Noordzeekanaal verzamelde materiaal uit Velsen. Al eerder bleek dat het aardewerk dat mensen toen maakten vergelijkbaar was, maar nu is ook duidelijk in hoeverre de overeenkomsten en verschillen te relateren zijn aan sociale groepen en de identiteit van deze prehistorische samenlevingen. Deze scriptie heeft hij in januari ingeleverd, en afgelopen juni is hij erop afgestudeerd.

De lezing zal staan in het teken van de prehistorie, een periode van de Nederlandse geschiedenis waarvan we geen geschreven bronnen kennen. Daardoor zijn we aangewezen op de interpretatie van archeologische vondsten. In de regio Kennemerland

foto: Ton Kleijne

zijn veel vondsten gedaan uit deze periode. Daarbij kan men denken aan de grootschalige opgravingen in de Velsbroek en de Broekpolder en aan de belangrijke vondsten bij het terrein van het voormalig belastingkantoor in Heemskerk. In deze lezing zullen deze vindplaatsen en veel andere vondsten besproken worden. Er zal dieper worden ingegaan op de relatie tussen archeologie en geologie, de interpretatie van de vindplaatsen en de plaats van deze vondsten in nationaal en internationaal perspectief.

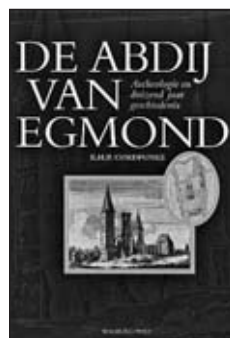
Vragen die tijdens de lezing aan de orde zullen komen zijn: Wat gebeurde er vóórdat de welbekende kastelen ten tonele verschenen (zoals Jean Roefstra begin dit jaar eens te meer duidelijk maakte)? Wie woonden er hier vóórdat de Romeinen bij Velsen hun legerkamp oprichtten? Wat staat er nou eigenlijk in dat dikke wetenschappelijke boek over de opgravingen in de Broekpolder? Wat is er nog meer gevonden uit deze periodes, en wat is de betekenis van die vondsten?

Voor deze tekst is met toestemming gebruik gemaakt van een artikel van Jan Butter uit het *NHD* van 9 juli 2010.

Boeken nieuws

Bij uitgeverij Walburgpers verscheen het langverwachte boek van de hand van E.H.P. Cordfunke: *De Abdij van Egmond: archeologie en duizend jaar geschiedenis*, met daarin bijdragen van E. den Hartog, G.J.R. Maat en J. Roefstra. Het boek telt 200 pagina's en is rijk voorzien van illustraties. ISBN 978-90-5730-666-2

De zelfde uitgeverij presenteerde van D.E.H. de Boer en E.H.P. Cordfunke: *Graven van Holland: middeleeuwse vorsten in woord en beeld (880-1580)*. 192 pagina's met illustraties. ISBN 978-90-5730-644-0

Begroting 2011 Historisch Genootschap Midden-Kennemerland

Baten	2010	2011	Lasten	2010	2011
Contributies	9.500,00	10.000,00	Nieuwsbrieven	2.000,00	2.000,00
Rente	2.000,00	2.000,00	Ledenbulletins	3.800,00	4.200,00
Verkoop boeken	5.000,00	P.M.	Boeken	5.000,00	P.M.
			Bijdrage aan Museum Kennemerland	2.000,00	2.000,00
			Historische werkgroepen	150,00	150,00
			Administratiekosten	300,00	300,00
			Excursies / Lezingen	400,00	400,00
			Lidmaatschappen / Abonnementen	150,00	150,00
			Porti / bezorgkosten	100,00	100,00
			Bestuurskosten / onvoorzien	500,00	500,00
			Huur opslagruimte	600,00	600,00
			Reservering Infocentrum / Museum	1.200,00	1.200,00
			Representatie kosten	150,00	150,00
			Algemene kosten	150,00	250,00
	16.500,00	12.000,00		16.500,00	12.000,00

Werkgroep Monumenten

De HGMK-werkgroep monumenten heeft haar inventarisatie van mogelijk voor te dragen gemeentelijke monumenten afgerond en aan het gemeentebestuur overhandigd.

Onder meer met deze lijst is de gemeentelijke monumentencommissie aan de gang gegaan en is er aantal Beverwijkse gebouwen voorgelegd aan Cultureel Erfgoed N-Holland voor een zgn. quick-scan. Deze scan is inmiddels ook afgerond en er worden nu ruim 60 objecten van een redengevende omschrijving voorzien met als doel ze te plaatsen op de gemeentelijke monumentenlijst. De gebruikers en eigenaren van deze objecten zullen hiervan op de hoogte worden gebracht. Als alles is afgerond zal de gemeentelijke monumentenlijst meer dan verdubbeld zijn tot ongeveer 110 objecten. Dat zou een mooie bekroning zijn van onze inspanningen!

Maar hiermee zijn onze activiteiten niet afgelopen. We zetten ons werk voort om kennis te nemen van verbouwingen van gemeentelijke monumenten en geven er zo nodig commentaar op, wat soms zou kunnen leiden tot een bezwaarschrift.

Met de "afgefallen" objecten van onze lijst, die dus niet voor de gemeentelijke monumentenlijst in aanmerking kwamen, zijn we nu bezig om een overzicht van beeldbepalende objecten samen te stellen. Die willen we toch op een aandachtslijst laten plaatsnemen. Zo komt nu bijvoorbeeld het St. Aagtendorp niet voor een monumentenstatus in aanmerking, maar het is zo kenmerkend van bouwwijze, dat het naar ons idee toch een vorm van bescherming verdient.

Een nieuwe activiteit van onze werkgroep is om een uitgebreide inventarisatie te maken van alle gevelstenen, naamgevingen en eerste steenleggingen in Beverwijk en Wijk aan Zee. Ook deze inventarisatie willen we vastleggen in een bestand met beschrijvingen en foto's.

In dit kader is er onlangs een verzoek binnengekomen om uit te zoeken waar in Beverwijk "Villa Henri" is (of was) gesitueerd. De naamgeving daarvan stond ooit op het tuinhok (zie de foto hiernaast). Heeft u hierover informatie of andere inlichtingen over gevelstenen e.d., neem dan svp contact op met ons werkgroep lid Elisabeth Sluis, e-mail: sluisse@hetnet.nl.

Erelidmaatschap voor ir. J. Camfferman

Tijdens de Algemene Ledenvergadering op 12 april 2010 werd aftredend bestuurslid Ir. J. Camfferman door voorzitter Joep Frerichs vereerd met het Erelidmaatschap van het Historisch Genootschap Midden-Kennemerland. Hij kreeg daarbij de HGMK-speld opgeprikt en bijzonder bedankt voor zijn vele verdiensten voor zowel het Genootschap als het Museum.

Het erelidmaatschap werd hiermee pas voor de tweede maal verleend. Eerder viel alleen Klaas Groot in 2002 die eer te beurt. Jan Camfferman was sinds 2003 bestuurslid van het HGMK, maar hij zat daarvoor al sinds 1975 in het bestuur van het Museum, ook toen dat nog Kennemer Oudheidkamer heette. Zijn deskundigheid en bestuurlijke kwaliteiten zullen node gemist worden.

Museum Kennemerland en tentoonstellingen

Tot 30 juni was in het museum de expositie "De Vlag Uit" te zien. Het was een groot succes, bijna 700 belangstellenden hebben het museum bezocht en ook een aantal onderwijsinstellingen in de regio heeft er aandacht aan besteed.

De tentoonstelling was tot stand gekomen in nauwe samenwerking met stadsarchivaris Jan van der Linden. Er werd dankbaar gebruik gemaakt van vaak bijzondere bruiklenen en schenkingen die, na een oproep in de plaatselijke kranten en via omroep Beverwijk, door particulieren in grote hoeveelheden werden aangebracht. Lang niet alle inzendingen konden een plekje krijgen en het museum is erg blij geweest met zo'n overstelpend aantal reacties.

Ook enkele groepen van het NOVA College kwamen op bezoek, waaronder een groep volwassenen van verschillende nationaliteiten. Zij volgen Nederlandse les en maakten in het museum kennis met een deel van de geschiedenis van de regio.

Jan van der Linden verzorgde op zijn bekende wijze voor basisschoolleerlingen een aantal rondleidingen langs de tentoonstelling waarvoor een eerder door hem opgezette tentoonstelling in het stadskantoor bgv 60 jaar bevrijding de basis vormde. Hierin werd het verhaal verteld van de oorlogsgebeurtenissen in Midden-Kennemerland door de ogen van het (fictieve) Wijk aan Zeese jochie Henkie.

De samenwerking met Jan smaakte naar meer en er is inmiddels al een eerste contact gelegd voor een nieuw gezamenlijk project.

Studente Marcia de Bruijn uit Heemskerk volgt de opleiding Culturele Maatschappelijke Vorming aan de Hogeschool van Amsterdam. Zij deed van februari tot en met juli een stage educatieve programmering bij ons museum en maakt een spetterende lesbief bij de tentoonstelling "De Vlag Uit". Hierbij werd ze gecoached door Gerard Hagen. Diverse basisscholen maakten er bij hun bezoek gebruik van. Zelf ontving zij een groep jongeren

met een verstandelijke beperking in het museum om te ervaren hoe haar lesbief, genaamd "Hinkelen met Henkie" in de praktijk werkte.

Als extra opdracht maakte zij een marketingplan Educatie voor Museum Kennemerland.

Het tweede deel van haar stage loopt van september t/m januari 2011. Daarin heeft ze als eerste opdracht om een educatieplan te ontwikkelen voor 4-16 jarigen compleet met mogelijkheden om het bezoek van onderwijsinstellingen te stimuleren en de jeugdige bezoekers op eigentijdse wijze in het museum te ontvangen. In een eerdere inventarisering gaf zij al aan dat daar nog het nodige aan verbeterd zal moeten worden om het museum tot een echte publiekstrekker voor deze doelgroep te maken. De begeleiding van dit tweede deel is weer bij Gerard Hagen en Miep de Wildt, die blij zijn met deze enthousiaste stagiaire.

Inmiddels is vanaf 1 september in de twee tijdelijke tentoonstellingsruimten weer een bijzondere tentoonstelling te zien. Onder de titel "Alles Uit de Kast" is een groot aantal objecten van het Velsler Aardewerk uit het depot N gehaald. Er is door de tentoonstellingscommissie bewust voor gekozen om er geen gladde expositie van mooie voorwerpen van te maken. Daarvoor kan de regelmatige bezoeker terecht in de grote zaal of boven in het open depot. Wel krijgt u een goed beeld van de totale collectie aan Velsler Aardewerk waarvan Museum Kennemerland de trotse bezitter is. Dat zijn een dikke driehonderd objecten. Zo'n 200 daarvan staan doorgaans te verstoffen in depotkast N. Voor de gelegenheid zijn die letterlijk van zolder gehaald en schoon-gemaakt. Een beetje alsof depot N in zijn geheel verplaatst werd naar beneden, om daar in volle glorie te pronken.

Bijzonder is de wieg van ontwerper Carl Gellings, een tijd werkzaam voor de Kennemer Potterie. De familie schonk ons enkele jaren geleden zo genereus deze wieg en hij is nu voor de eerste keer te zien. En er kan een vergelijking gemaakt worden

tussen enkele namaak exemplaren van de Kennemer Potterie en de vele originelen. Ook enkele objecten van keramieffabriek De Vier Paddestoelen, waar Eelke Snel en Koen Mertens beiden werkten voor zij in 1920 met hun eigen aardewerffabriek op ideologische grondslag in Velsen Noord begonnen, zijn ten toongesteld. Er wordt aan de hand van mallen van objecten, beeldmateriaal en documentatie de nodige informatie gegeven over de geschiedenis van deze fabriek, die in 1939 voorgoed uit de IJmond verdween.

Kleine intermezzo's zijn er de komende tijd steeds in het museum. Het mag de naam expositie niet echt hebben, er wordt ingegaan op de actualiteit en het houdt de aandacht vast. Tijdens de Ronde van Frankrijk was er een minitentoonstelling te zien van o.a. de gele trui van Beverwijker Ab Geldermans, een aantal fietsattributen uit ons depot en een paar mooie affiches beschikbaar gesteld door mevrouw Beliën van de gelijknamige fietsenzaak aan de Breestraat.

Voor de Open Monumentendagen werd een vitrine ingericht met gebruiksvoorwerpen uit de 19^e eeuw.

De plezierige samenwerking met Jan van der Linden gaat binnenkort ook weer een kleine extra expositie opleveren waarin de stadhuizen en gemeentehuizen van te toekomst, vroeger en nu worden belicht in het uit 1909 stammende gemeentehuis van Wijk aan Zee en Duin, jawel, ons eigen Museum Kennemerland. Houd de persberichten hierover in de gaten.

Tot ziens in MK, woensdag 29 september voor het laatst in de zomerregeling en vanaf oktober weer alleen op de zaterdag- en zondagmiddagen tussen 14 - 17 uur geopend.

En we meldden het al eerder: een lid van HG MK heeft gratis toegang, de rest van zijn of haar gezin moet gewoon betalen: volwassenen 2,50 euro en 65plus of kinderen onder de 12 jaar 1,50 euro.

Miep de Wildt-van Overmeeren.

cursussen bij het Noord-Hollands Archief in Haarlem

Algemene introductie

Het doel van deze introductie van twee bijeenkomsten is om leren gaan met het archievenoverzicht en met toegangen, zodat u zelf aan de slag kunt en uw tijd in het archief op een efficiënte manier kunt besteden. Maandagochtend 4 en 18 oktober 2010 van 10.00 tot 12.00 uur en donderdagavond 3 en 17 februari 2011 van 18.30 tot 20.30 uur; € 32

Historisch onderzoek voor beginners

U heeft al een specifiek historisch onderwerp in gedachten, waarnaar u gericht onderzoek wilt doen. Maar hoe pakt u dat aan? Donderdagavond 24 maart en 14 april 2011 van 18.30 tot 20.30 uur; € 32,50.

Inleiding historisch huizenonderzoek

In deze inleidende cursus krijgt u een kort overzicht van de methodiek van het historisch huizenonderzoek. Zaterdagochtend 6 en 13 november 2010 van 10.00 tot 12.30 uur; € 40,00.

Workshop historisch huizenonderzoek

In deze workshop gaan de deelnemers zelf aan de slag met dit vrij gecompliceerde onderzoek in vele archieven. Cursisten wordt aangeraden om voorafgaand aan de cursus het boekje *Op zoek naar huis, straat of buurt* te lezen. Zaterdagochtend 20 november, 4 en 18 december 2010, 8 en 22 januari en 5 februari 2011 van 10.00 tot 13.00 uur; € 100,00.

Dorps- en streekgeschiedenis

Een nieuwe cursus, waarin aan de hand van verschillende thema's zicht wordt gegeven op allerhande bronnenmateriaal op plaatselijk en provinciaal niveau. Zaterdagochtend 12, 19 en 26 maart en 9 april 2011 van 10.00 tot 12.30 uur; € 75,00.

Schrijven van een historisch artikel

U heeft van alles uitgezocht in het archief of u heeft eigen herinneringen of die van anderen opgetekend en zou daar graag een leuk verhaal van maken. In deze cursus helpt historicus en journalist/publicist Kees van der Wiel u over die drempel. Zaterdagochtend 12, 19 en 26 februari, 5 maart, en 16 april 2011 van 10.00 tot 12.00 uur; € 85,00

Onderzoek in rechtbankarchieven

Tijdens deze cursus leert u over de organisatie van de rechtspraak, wat voor soort informatie u uit de rechtbank-archieven kunt halen en vooral hoe u dat doet. Donderdagavond 3, 10 en 17 maart 2011 van 18.30 tot 20.30 uur; € 46,50.

Bronnen uit de Tweede Wereldoorlog

Op deze ochtend wordt een overzicht gepresenteerd van de bronnen uit de Tweede Wereldoorlog in het Noord-Hollands Archief en wordt ingegaan op de vraag hoe deze u kunnen helpen bij uw onderzoek. Zaterdagochtend 7 mei 2011 van 10.00 tot 12.00 uur; € 17,50.

Genealogie (stamboomonderzoek) op internet

De cursus Genealogie op internet richt zich op de manieren waarop u op internet stamboomonderzoek kunt doen. Donderdagavond 6 januari 2011 van 18.30 tot 20.30 uur; € 17,50

Genealogie (stamboomonderzoek) voor beginners

U krijgt in deze bijeenkomst te horen voor welke bronnen u toch nog naar het archief moet en u leert hoe u deze bronnen kunt interpreteren. Donderdagavond 9 en 16

december 2010 van 18.30 tot 20.30 uur; € 32,50.

Onderzoek naar militairen bij het Noord-Hollands Archief

In twee avonden wordt ingegaan op deze bronnen, die soms verrassend achtergrondmateriaal over Noord-Hollandse militairen kunnen bieden.

Donderdagavond 12 en 19 mei 2011 van 18.30 tot 20.30 uur; € 32,50.

Oud-schrift (paleografie) voor beginners

Er worden Hollandse handschriften gelezen van de zeventiende en begin achttiende eeuw. De letters en de handschriften worden uitgelegd en daarnaast wordt aandacht besteed aan de aard en de herkomst van het archiefstuk.

Cursus woensdagmiddag: eerste les woensdagmiddag 8 september 2010, laatste les 10 november 2010 van 14.00 tot 15.30 uur; € 100,00

Cursus donderdagochtend: eerste les donderdagochtend 9 september 2010, laatste les 11 november 2010 van 10.00 tot 11.30 uur; € 100,00

Paleografie voor gevorderden

Als u al enige vaardigheid heeft in het lezen van Hollandse handschriften van de zeventiende eeuw kunt u zich aanmelden voor deze cursus. Eerste les vrijdagochtend 10 september 2010, laatste les 12 november 2010 van 10.00 tot 11.30 uur; € 100,00

Veel meer informatie vindt u op de website www.noordhollandsarchief.org. Met vragen omtrent inschrijving, plaatsing of betaling kunt u terecht bij Marie-José van Baekel, managementassistente, via telefoonnummer (023) 5172700 of via e-mailadres cursusnha@noord-hollandsarchief.nl.

Comité Open Monumentendag Beverwijk

De Open Monumentendagen worden in Beverwijk georganiseerd door het Comité OMD Beverwijk. Al jaren zijn we aangesloten bij een regionaal OMD-verband. Deze samenwerking omvat verder de gemeenten Bergen, Heiloo, Castricum, Uitgeest en Heemskerk, waar ook lokale comitees actief zijn. Dit verband geeft elk jaar een regionale brochure uit van alle activiteiten in onze regio. Daartoe komen we een aantal keren bij elkaar. Aangezien de meeste leden ambtenaren zijn (m.u.v. van Beverwijk en Heemskerk) zijn deze bijeenkomsten altijd overdag en in een gemeentehuis. Bij ons vergaderen we altijd in Museum Kennemerland, in ons kleine comité ook wel 's avonds.

Ons comité bestaat uit drie personen: voorzitter, secretaris en penningmeester.

Nu heeft onze secretaris, Thea Olivier, te kennen gegeven na dit seizoen te willen stoppen. Dus zijn de twee overgebleven leden, Joep Frerichs en Jan Camfferman, op zoek naar een nieuwe secretaris, die de werkzaamheden van Thea wil overnemen. Hieronder vindt u de activiteiten van het comité.

Mocht u interesse hebben, meldt u aan bij J.G. Frerichs (voorzitter), tel. 0251-227830 of e-mail joep.frerichs@hetnet.nl.

Onze plaatselijke activiteiten omvatten het aanzoeken van deelnemers in Beverwijk en Wijk aan Zee voor de komende OMD-dag(en). Dit kan afhankelijk zijn van het landelijke thema. Na een selectie stuurt de secretaris per e-mail een verzoek tot deelname. Vervolgens wordt er een tekst

gemaakt over het pand dat deelneemt voor in de regionale brochure.

Ondertussen wordt ook het landelijk (folder)materiaal besteld en eind augustus wordt al het materiaal verdeeld over de deelnemende monumenten.

In grote lijnen is dit het, maar we zouden onze activiteiten meer willen uitbreiden. Bijvoorbeeld om de schooljeugd meer bij OMD te betrekken. Ook vanuit het land wordt dit sterk gestimuleerd door verstrekking van materiaal.

Dus wilt u het OMD-werk helpen verder uit te breiden: meldt u zich dan aan. Ook tot verdere inlichtingen ben ik gaarne bereid.

Joep Frerichs

Lezingen over de opgravingen in de Broekpolder

In de jaren 1998 tot en met 2000 heeft de Universiteit van Amsterdam grootschalige opgravingen uitgevoerd in de Broekpolder van Beverwijk en Heemskerk. Het wetenschappelijk onderzoek is onlangs afgerond en gepubliceerd. De Stichting Welzijn Beverwijk heeft, in samenwerking met de Archeologische Werkgroep Beverwijk-Heemskerk, een lezingenprogramma opgezet om de resultaten van het onderzoek voor een breed publiek toegankelijk te maken. Dit programma geven we hieronder weer.

maandag 27 september 2010

dr. Marjolijn Kok: Inleiding over de opgravingen in de Broekpolder

De geschiedenis van 4000 jaren wonen en werken in de Broekpolder wordt verteld aan de hand van de gevonden sporen en vondsten. De Broekpolder heeft een gestapeld landschap waarbij door de tijd heen we steeds dichterbij het oppervlak komen. We beginnen diep onder de grond in de Bronstijd en eindigen in de nieuwe woonwijk. We zwerven over de velden, de sloten en langs de huizen. Ambachten als vlasverwerking en de eendenkooi komen langs. Daarnaast wordt gekeken naar de omgang met dieren zoals die naar voren komt in de vele dierbegravingen. Om aan het einde even stil te staan bij het archeologisch monument.

maandag 18 oktober 2010

drs. Peter Vos: Landschapontwikkeling van de Broekpolder en het Oer-IJ

De Broekpolder maakte in de Bronstijd en IJzertijd deel uit van een kweldergebied dat onderdeel was van het Oer-IJ getijdensysteem. De monding van dit getijdensysteem lag bij Castricum. De hoofdgetijdengeul van dit systeem liep tussen Heemskerk en Uitgeest door, richting Velsen-Zuid en vervolgens naar Amsterdam waar het verbinding had met de Flevomeren en de rivier de Vecht/Oude Rijn. De Broekpolder lag aan de westzijde van deze hoofdgetijdengeul. In de presentatie zullen de landschappelijke veranderingen die opgetreden zijn in de Broekpolder gevisualiseerd worden in een oost-west profielreconstructie door de Broekpolder. Deze veranderingen worden vervolgens in het regionaal kader van het Oer-IJ estuarium geplaatst. De landschapsgeschiedenis van dit estuarium wordt in beeld gebracht aan de hand van paleogeografische kaartbeelden.

maandag 17 januari 2011

dr. Marjolijn Kok: Offerplaatsen en het rituele landschap in de Broekpolder

Eén van de opmerkelijkste kanten van de opgravingen in de Broekpolder is het rituele landschap dat aangetroffen is. Door de grootschaligheid van de opgravingen konden niet alleen drie (pre)historische offerplaatsen in de natte delen van het landschap onderzocht worden, maar ook de velden en nederzettingen die

erbij horen. Deze combinatie maakt de Broekpolder tot een belangrijke vindplaats op nationaal en internationaal niveau.

In deze lezing wordt uiteengezet wat er met een offerplaats en ritueel bedoeld wordt. We gaan in op de rituele deposities in kuilen en hoe die met de seizoenen verbonden waren. Aan de hand van de vondsten in de offerplaatsen wordt uiteengezet hoe de mensen toen hun wereld zagen en hoe men uiting gaf aan de belangrijke kenmerken in het landschap.

maandag 21 februari 2011

drs. Silke Lange: Houtvondsten in de Broekpolder en het verhaal er achter

Het hout uit een archeologische opgraving oogt in eerste instantie vaak saai en vooral weinig "waardevol", vergeleken met de aardewerken potten, vuurstenen messen en metalen sieraden. Toch is het juist deze materiaalgroep die enorm veel informatie over het leven in de prehistorie bevat. Daarbij staat niet alleen de vraag naar herkomst en houtsoort centraal, maar vooral ook de functie en de rol binnen het dagelijkse (of minder dagelijkse) leven van de mensen in het verleden. In de Broekpolder zijn diverse houtvondsten gedaan die niet alleen als bouw hout kunnen worden geïnterpreteerd. Veel van de houtvondsten blijken gekoppeld te kunnen worden aan rituele activiteiten, zoals het vieren van seizoenen.

ing. Marieke Adrichem: Ontstaan van het wijkpark de Vlaskamp op het archeologisch monument

Het wijkpark de Vlaskamp in de Broekpolder is een circa 5 hectare groot park dat gerealiseerd is op een archeologisch monument. Een groot deel van de Broekpolder is vergraven voor archeologisch onderzoek, het gebied van het wijkpark de Vlaskamp is niet vergraven en blijft voor de toekomst behouden als bodemarchief.

Als inspiratie voor het ontwerp is Marieke Adrichem uitgegaan van de archeologische vondsten in de Broekpolder. De manier hoe de vroegere bewoners het Oer-IJ gebied bewoonden is uitgangspunt geweest voor de inrichting van het park. Tijdens de lezing worden de achtergronden van het ontwerp verteld. Als u na deze lezing door het park loopt zult u met heel andere ogen naar het gebied kijken.

Men kan zich voor de gehele lezingencyclus aanmelden of een lezing afzonderlijk bezoeken.

Voor alle lezingen zijn de kosten € 15, voor één lezing betaalt men € 5. Opgave bij mevrouw Agnes Jacobs, tel. 0251-220944, e-mail Jacobs@welzijnswb.nl.

De lezingen vinden plaats in het Wijkcentrum Citadel, Steenhouwerskwartier 27, 1967 KD Heemskerk (in de Broekpolder) en beginnen steeds om 20 uur.

Jacques Martensstraat.

Op voostel van de commissie straatnaamgeving heeft het college van Burgemeester en Wethouders van Beverwijk op 17 augustus 2010 een aantal straatnamen met historische verwijzingen vastgesteld voor de nieuw te ontwikkelen woonwijk Westelijk Beverwijk.

Wim van Brussel, oud-voorzitter van DEM, is de commissie straatnaamgeving

van de Gemeente Beverwijk dankbaar voor dit besluit.

De straatnamen in het nieuw te ontwikkelen gebied worden: Beukmanstraat, Laan van Diaspora, Pad van 16 april 1944, Kennemerlandrecht, Schotvangerpad, Hoge en Lage Vierschaar, Ambachtsheer, De Banne, Vroedschap en Jaques Martensstraat.

De aanvraag voor deze laatste naam werd in 1997 gedaan door het bestuur van de Atletiekvereniging DEM, na de verschijning van het boekje over de levensloop van Jacques Martens: *Wie was Jacques Martens en waarom deze prijs*. Jacques Martens was lid van de Atletiekvereniging DEM en verzetstrijder. Hij werd op 29 februari 1944 gefusilleerd op de Waalsdorpervlakte.

Bij het overlijden van Jaap van Venetien

Op 10 september overleed Jaap van Venetien.

Jaap van Venetien kwam in 1962 op jonge leeftijd als voorzitter in het bestuur van de Kennemer Oudheidkamer en hij werd gelijktijdig voorzitter van het Historisch Genootschap Midden Kennemerland. Een van zijn eerste taken was het op sterkte brengen van de beide besturen want door ouderdom dan wel drukke werkzaamheden hadden de bestuurders van de voorafgaande periode hun werk moeten staken.

Een groot probleem voor Van Venetien en zijn bestuur was het blote voortbestaan van de Kennemer Oudheidkamer. Zij hebben de KOK door de tijd heen weten te dragen en konden voor de KOK Huize Scheybeek als nieuw onderkomen in gebruik nemen.

Daar konden Van Venetiens kwaliteiten ten volle tot uiting komen.

Onder zijn bezielende leiding werden noodzakelijke restauraties aan delen van het bezit uitgevoerd. Ook werd al in die vroege periode begonnen met het verzamelen van het Velser aardewerk. Deze verzameling is inmiddels uitgegroeid tot een toonaangevende collectie van de Kennemer Potterie in ons land.

Maar Van Venetiens belangstelling ging verder. Zo intitueerde hij meerdere deelcollecties voor het huidige Museum Kennemerland.

Een grote liefde van Van Venetien waren topografische kaarten en hij paarde aan die liefde een grote kennis van zaken. Denk maar aan de uitgave van de Stede Beverwijk over de kaart van Daniël van Breen. Museum Kennemerland mag zich daardoor verheugen in een relatief belangrijke verzameling topografische kaarten met betrekking tot onze regio.

Hij breidde de collectie huishoudelijke voorwerpen uit met fraaie en belangwekkende stukken. Bij het vertrek van Jhr. Gevers uit Marquette kon Van Venetien voor de Oudheidkamer een aantal interessante objecten verwerven.

En Van Venetien bezocht ook onvermoeibaar beurzen en veilingen en kon daardoor onder meer veel (herdenkings-)penningen voor dat collectie onderdeel bemachtigen.

Zijn grote bekendheid verwierf Van Venetien echter door zijn veelvuldige en gedegen publicaties over deze regio. Wie kent niet de prachtige uitgave bij gelegenheid van het 50-jarig Hoogovensjubileum "Hart van Kennemerland" uit 1968. Daarnaast publiceerde hij over talloos vele onderwerpen waaronder dijkgeschiedenis, de onderwijzer Broer Schermer, het jaar 1799 en de geschiedenis van het Noordzeekanaal. Hij was niet alleen de auteur van veel artikelen, ondermeer in het Ledenbulletin, maar was ook altijd bereid andere auteurs te adviseren.

Om de kennis van de geschiedenis van deze regio bij te houden en uit te breiden zorgde hij ervoor dat de bibliotheek van de KOK regelmatig uitbreidde met de verwerving van achtergrondliteratuur, handschriften en dagboeken uit vroeger dagen. Daarnaast kwam zijn brede kennis meer dan goed van pas bij de tentoonstellingen die in de KOK georganiseerd werden.

Als voorzitter leidde 28 jaar lang hij de vergaderingen op aimabele wijze en hij vertelde gaarne tijdens en na de vergadering over nieuwe zaken die hij op het spoor was gekomen. Bij de verhuizing van Huize Scheybeek naar het huidige onderkomen, het oude Raadhuis van Wijk aan Zee en Duin, trad Van Venetien af als voorzitter van KOK en HGМК.

Om zijn verdiensten voor de geschiedbeoefening in deze regio werd hij benoemd tot ridder in de orde van Oranje Nassau.

Ook na zijn vertrek als bestuurslid bleef hij immer adviseur van het museumbestuur.

Met het overlijden van Jaap van Venetien verliezen wij een groot kenner en verspreider van de historische kennis met betrekking tot deze regio en een groot voorvechter van het Museum Kennemerland.

Ir. J. Camfferman

Oud voorzitter Museum Kennemerland

Museum Kennemerland

Tot en met mei geldt de wintertijd: zaterdag en zondagmiddag van 14 – 17 uur

Over de toegangsprijzen is soms nog wat onduidelijkheid: geregistreerde leden van HGМК gratis, maar huisgenoten betalen het tarief dat voor alle bezoekers geldt: € 2,50; 65 plus en kinderen t/m 12 jaar: €1,50.

Voor rondleidingen en bezoeken buiten de openingstijden kunt u contact opnemen met Aad Kok: tel. 228755.

Westerhoutplein 1, 1943AA Beverwijk ☎ 0251 214 507

MUSEUM KENNEMERLAND

colofon

De Nieuwsbrief is een uitgave van het Historisch Genootschap Midden-Kennemerland en Museum Kennemerland te Beverwijk en verschijnt 3 x per jaar. Daarnaast verschijnt 1 x per jaar een ledenbulletin voor de leden van het Genootschap.

Redactie: Arie van Dongen, Cor Castricum, Jean Roefstra, Wim Spruit. Redactieadres: Vondellaan 62, 1942 LK Beverwijk; email: avdongen@ziggo.nl

Secretariaatsadres Historisch Genootschap Midden-Kennemerland:

J.J.M. Brakenhoff, Anemonenlaan 11, 1943 BC Beverwijk, telefoon 0251 - 226291
email: jabrak@wanadoo.nl

Nieuwe leden van het Genootschap kunnen zich opgeven bij de ledensecretaris:

Mw. P.M. Pennycook-Hilbers, Acacialaan 65, 1943 GR te Beverwijk, tel. 0251-220150
email: gkpennycook@hotmail.com

De contributie bedraagt minimaal € 13,- per jaar (meer mag!) + voor leden buiten de IJmond € 4,- bijdrage in de portokosten.

Nieuwe leden kunnen zich ook opgeven door dit bedrag over te maken op postgirorekening nr. 22.4943 t.n.v. Historisch Genootschap Midden-Kennemerland te Beverwijk, met de vermelding: "nieuw lid". U ontvangt dan p.o. het ledenbulletin + de reeds verschenen Nieuwsbrieven van dat jaar + een welkomstpremie.

Bezoek ook eens de websites:

www.museumkennemerland.nl
www.archeo-beverwijk-heemskerk.nl
www.geschiedenisbank-nh.nl
www.middenkennemerland.nl

Historisch **MKG** Midden-Genootschap Kennemerland

Bestuursleden:

Voorzitter	J.G. Frerichs
Secretaris	J.J.M. Brakenhoff
Penningmeester	J.W. de Boer
Lid	A. van Dongen
Lid	W.A. Spruit

Erelid:

ir. J. Camfferman

Leden van Verdienste:

IJ. Luttik
J.G. Berkhout